

Tartalom

Összefoglalás	2
1. Európai uniós kitekintés	3
2. A fogyasztói árak alakulása Magyarországon	6
3. Néhány kiemelt fogyasztási csoport árainak alakulása.....	11
4. A lakosság egyes csoportjai árindexének alakulása	14
5. A maginfláció alakulása.....	15

Megjegyzések, jelmagyarázat

További információk, adatok (linkek)

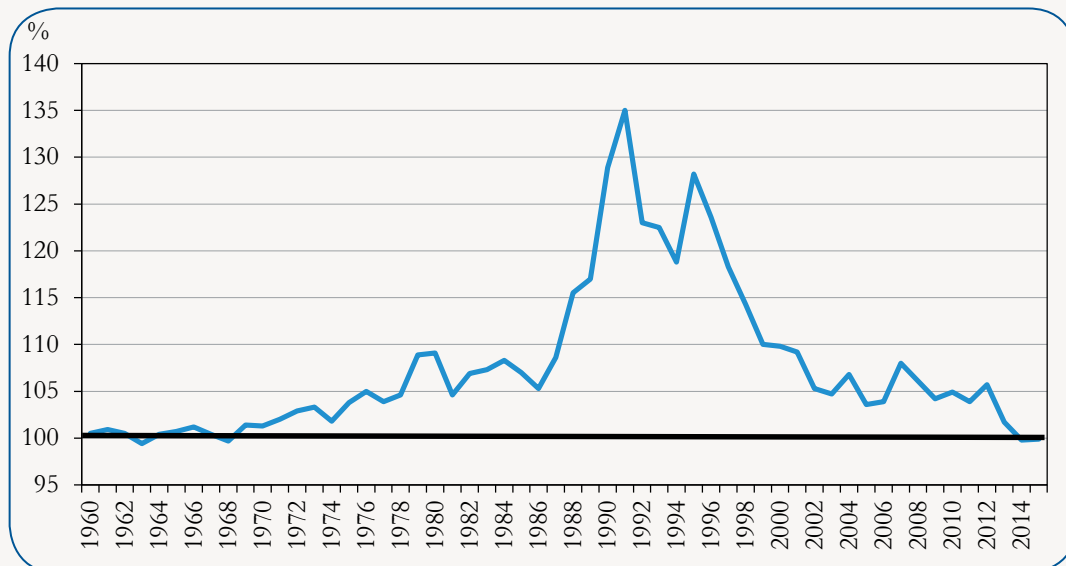
Elérhetőségek

Összefoglalás

2015-ben átlagosan 0,1%-kal csökkentek a fogyasztói árak az előző évhez viszonyítva. Éves szinten az árak ezt megelőzően legutóbb 2014-ben, azelőtt pedig 1968-ban mérséklődtek, akkor átlagosan 0,3%-kal.

1. ábra

A fogyasztóiár-index alakulása
(előző év = 100%)



2015-ben mindössze az egyéb cikkek és a háztartási energia csoportjában csökkentek az árak, a ruházkodási cikkeké nem változott, a többi fogyasztási főcsoport árai emelkedtek a ruházkodási cikkeké nem változott. A 2014. évi árcsökkenés a fogyasztási főcsoportok szélesebb körét érintette, abban az évben a szeszes italok, dohányárak és a szolgáltatások kivételével valamennyi fogyasztási főcsoportban csökkentek az árak.

Az **egyéb cikkek** (lakással, háztartással és testápolással kapcsolatos cikkek, gyógyszerek, járműüzemanyagok, valamint kulturális cikkek) körében 2015-ben folytatódott az árcsökkenés, a 2014. évi 0,5 után további 4,6%-kal estek az árak az előző évhez képest. A **háztartási energiahordozók** ára a 2014. évinél kisebb mértékben, 2,9%-kal csökkent. Éves átlagban a **ruházkodási cikkek** ára nem változott, a **tartós fogyasztási cikkek**ért 2014-ben még kevesebbet, 2015-ben azonban átlagosan 0,8%-kal többet kellett fizetni. Az **élelmiszerek** – a 2014. évi 0,4%-os mérséklődést követően – 2015-ben 0,9%-kal drágultak. A **szolgáltatások** áremelkedésének üteme 2013 óta jellemzően lassult, 2015-ben azonban a 2014. évi 1,8-ról 1,9%-ra gyorsult. Tavaly is a **szeszes italok, dohányárak** drágultak a legnagyobb mértékben (3,1%-kal), ugyanakkor e termékkörben tovább folytatódott az infláció lassulása.

1. tábla

A fogyasztóiár-index alakulása
(előző év = 100%)

Megnevezés	2011	2012	2013	2014	2015 (%)
Élelmiszerek	106,6	105,9	102,8	99,6	100,9
Szeszes italok, dohányárak	100,5	112,7	110,9	106,2	103,1
Ruházkodási cikkek	102,9	102,6	99,6	99,3	100,0
Tartós fogyasztási cikkek	98,6	98,8	98,1	99,5	100,8
Háztartási energia	105,7	106,2	91,5	88,3	97,1
Egyéb cikkek, üzemanyagok	106,2	107,2	100,5	99,5	95,4
Szolgáltatások	102,2	104,2	103,6	101,8	101,9
Összesen	103,9	105,7	101,7	99,8	99,9

1. Európai uniós kitekintés

A harmonizált fogyasztóiár-index¹⁾ alakulását vizsgálva az Európai Unió 28 tagállamában 2015-ben átlagosan nem változtak az árak az előző évhez képest az Európai Unió statisztikai hivatala (Eurostat) előzetes adatai alapján. Az árszínvonal ilyen alacsony szinten még nem volt az unióban. 2015-ben a tagállamok többségénél tovább folytatódott az infláció erőteljesen lassuló tendenciája, illetve több tagállamban is csökkenés váltotta fel a 2014. évi drágulást.

Romániában a 2014. évi 1,4%-os áremelkedés után 2015-ben 0,4%-kal csökkentek, Finnországban az 1,2%-os drágulás után 0,2%-kal mérséklődtek, míg Szlovéniában a 0,4%-os növekedést követően 0,8%-kal csökkentek az árak.

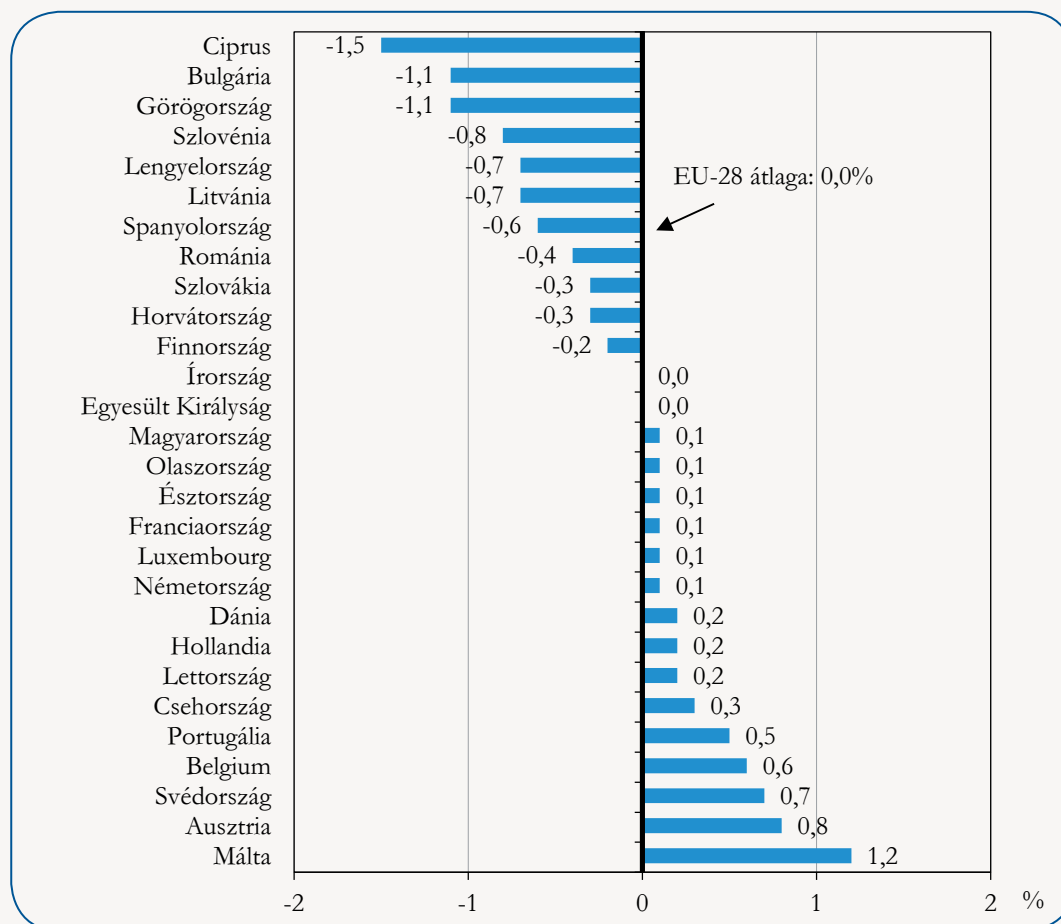
2015-ben egy év leforgása alatt gyorsult az infláció – többek között – Máltán (0,8-ról 1,2%-ra) és Svédországban (0,2-ről 0,7%-ra).

2014-ben az Egyesült Királyság és Ausztria esetében mérték a legnagyobb áremelkedést az Európai Unión belül. 2015-ben Málta (1,2%) és Ausztria (0,8%) állt az élen, emellett Svédországban, Belgiumban és Portugáliában is átlag feletti volt a drágulás. A legnagyobb mértékben Cipruson estek az árak egy év alatt (1,5%-kal), de emellett jelentősen csökkentek az árak még Bulgáriában és Görögországban (egyaránt 1,1%-kal,) valamint Szlovéniában, Lengyelországban és Litvániában (0,7–0,8%-kal).

Hazánk éves átlagos fogyasztóiár-változása az uniós szinttel közel megegyező volt 2015-ben.

2. ábra

Az Európai Unió és tagállamainak éves harmonizált fogyasztóiár-változása, 2015
(az előző évhez képest)



Forrás: Eurostat.

¹⁾ A harmonizált fogyasztóiár-index számításának a célja, hogy biztosítsa a nemzetközi összehasonlítást az Európai Unió tagországaiban. Számítása a hazai fogyasztóiár-index alapján történik, azonban a két mutató között módszertani eltérések vannak. A harmonizált fogyasztóiár-index számításához használt súlyok a hazai lakosság fogyasztása mellett az ide látogató külföldiek fogyasztását is tartalmazzák, emellett 2005. januártól a szolgáltatások árai abban a hónapban kerülnek a harmonizált árindexbe, amikor a szolgáltatás igénybevétele megkezdődhet. További különbség, hogy a harmonizált árindex nem tartalmazza a szerencsejátékok áralakulását.

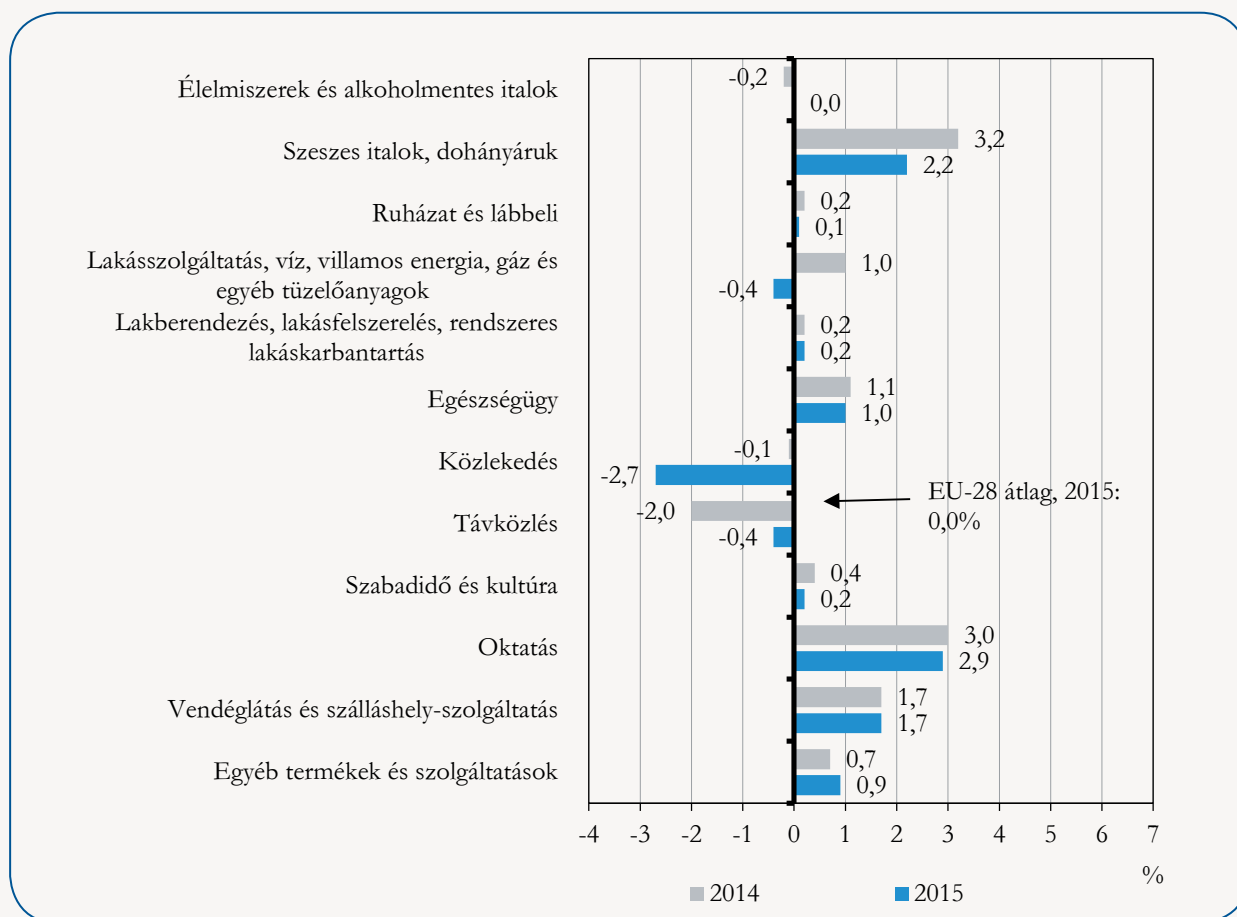
A fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása (COICOP) alapján 2015-ben a legnagyobb mértékben (2,9%-kal) az **oktatás** drágult az EU-ban, megközelítve a 2014. évit.

2015-ben a 2014. évinél ugyan alacsonyabb, de átlag feletti mértékben (2,2%-kal) nőttek a **szeszes italok, dohányárak** árai. Szintén emelkedtek a **vendéglátás, szálláshely-szolgáltatással** kapcsolatos árak (1,7%-kal). Az **egészségügyi** kiadásokra 1,0%-kal többet kellett fordítani. Ugyanakkor a **lakásszolgáltatások és háztartási energia** ára 2015-ben kisebb mértékben 0,4%-kal csökkent, ellentétben az azt megelőző évi növekedéssel. Ezen belül a víz- 2,2, a szennyvíz-szolgáltatás 2,4, az elektromos energia 0,7%-kal drágult, míg a hőszolgáltatásért 1,4, a gázért 3,1%-kal kevesebbet kellett fizetni átlagosan. 2014-ben a villamos energia 1,3%-kal drágult, addig a hőszolgáltatás ára 0,3, a gáz ára pedig átlagosan 0,6%-kal mérséklődött az Európai Unióban.

Szemben a 2014. évi kismértékű csökkenéssel, az **élelmiszerek és alkoholmentes italok csoportjában** 2015-ben összességében nem változtak az árak. A **közlekedéssel** összefüggő árak tavaly erőteljesen tovább csökkentek (2,7%-kal), a járműüzemanyagok árának 11,1%-os mérséklődése révén.

3. ábra

A fogyasztói árak változása az Európai Unióban
az egyéni fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása alapján
(az előző évhez képest)



Forrás: Eurostat.

A **távközlés** esetében továbbra is csökkentek az árak, a 2014. évinél azonban kisebb mértékben (0,4%-kal).

Átlagárak Európán belül

Bár az Eurostat alapvetően a fogyasztóiár-színvonal változásával kapcsolatos adatokat tesz közzé, az utóbbi években egy kísérleti projekt²⁾ keretén belül, a tagállamokkal együttműködve vizsgálja az átlagárak alakulását euróra átszámítva egy meghatározott termék-, illetve szolgáltatáskörben. A projekt célja a különböző termékpiacok működésének részletes elemzését lehetővé tevő módszerek kidolgozása, felülvizsgálata, illetve egy olyan adatbázis létrehozása, publikálása, amely lehetővé teszi bizonyos alapvető, minden tagállamban megtalálható termékek, szolgáltatások árainak térbeli és időbeli összehasonlítását, egy közösen kidolgozott módszertan, termékleírás alapján. A projektben jelenleg 198 termék és szolgáltatás megfigyelése szerepel, ezen belül az élelmiszerek, az alkoholmentes italok, a szeszes italok, a ruházati cikkek, a tartós fogyasztási cikkek, valamint a szolgáltatások egy szűk köre egyaránt megtalálható. Az Eurostat által kiválasztott termékeket konkrét paraméterek alapján határozták meg elsősorban az összehasonlíthatóság érdekében; például tojás, „A” osztály, „L” méret, 6–12 darabos kiszerelésben. Azonban a tagállamok egy részében, többek között hazánkban is, a fogyasztóiár-összeírás bizonyos termékeknél kevésbé részletesen határozza meg a megfigyelt termékek paramétereit. A projekt kísérleti eredményei tehát korlátozott összehasonlítást tesznek csak lehetővé, tekintve, hogy a módszertan folyamatos fejlesztés alatt áll, illetve bizonyos tagállamok nem járultak hozzá az adataik közzétételéhez.

Az első, éves adatokat tartalmazó kiadvány a 2012-ről 2013. novemberben jelent meg,³⁾ a 2014. évi adatokról készített összefoglalót pedig tavaly októberben publikálta az Eurostat.

Az alábbi táblázat néhány alapvető élelmiszer-ipari termék fogyasztói átlagárát mutatja az unió egyes tagállamaiban.

2. tábla

Az egyes élelmiszerek fogyasztói átlagára néhány európai uniós tagállamban

(euró)

Megnevezés	Búzaliszt ^{a)}		Fehér kenyér ^{b)}		Bontott csirke ^{c)}		Tej ^{d)}	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Ausztria ^{e)}	1,08	1,09	5,36	5,38	5,21	5,30	1,03	1,09
Bulgária	0,56	0,55	0,72 ^{f)}	0,71	2,68	2,65	1,00	1,06
Csehország	0,51	0,48	0,89 ^{f)}	0,84 ^{f)}	2,66	2,60	0,83	0,83
Egyesült Királyság ^{e)}	0,93 ^{f)}	1,03	2,05	2,18	3,93 ^{f)}	4,17 ^{f)}	0,73 ^{f)}	0,76 ^{f)}
Hollandia	0,50	0,53	1,68	1,63	4,74	4,84	0,91	0,95
Horvátország	0,75	0,74	1,64	1,59	3,34 ^{f)}	3,09 ^{f)}	0,82	0,81
Lengyelország	0,58	0,57	1,07 ^{f)}	1,05 ^{f)}	1,80	1,75	0,63	0,66
Lettország ^{g)}	0,84	..	1,68	..	2,55	..	0,99	..
Luxemburg	1,03	1,02	3,88	3,96	5,80	5,83	1,33	1,39
Magyarország	0,56	0,45	0,95 ^{f)}	0,88 ^{f)}	2,71	2,63	0,79	0,81
Románia	0,74	0,63	1,00 ^{f)}	0,98 ^{f)}	2,65	2,54	1,06	1,08
Szlovákia	0,50	0,47	2,71	2,60	0,90	0,96
Szlovénia	0,87	0,80	1,85	1,66	4,06	3,80	0,85	0,87

^{a)} Búzaliszt: megfigyelése 750–1000 g, átszámított ára: 1 kg-ra.

^{b)} Fehér kenyér: búza, fehér liszt, megfigyelése 400–800 g, átszámított ára 1 kg-ra.

^{c)} Bontott csirke: friss, fej és láb nélkül, 1 kg.

^{d)} Tej: megfigyelése 2,8–4% zsírtartalom 0,8–1,5 liter, átszámított ára: 1 liter.

^{e)} 2013-ban júniusi adat.

^{f)} A termékleírástól kissé eltérő megfigyelési mennyiség, összetétel.

^{g)} Nem közölt adatot 2014-ben.

Forrás: Eurostat.

²⁾ A projekt (*Detailed Average Prices Project*) angol nyelvű leírása, illetve az eddig megjelent kiadványok hozzáférhetőek az [Eurostat honlapján](#), a harmonizált fogyasztóiár-index részeként.

³⁾ Az Eurostat 2009 óta publikálja átlagárakat tartalmazó kiadványát, azonban 2008-ban, 2009-ben, 2010-ben és 2011-ben az adatok csupán az év egyetlen hónapjára, júniusra vonatkoznak. A 2012., a 2013. és a 2014. évi adatokról készített publikációk a hozzájuk tartozó módszertani információkkal letölthetőek angol nyelven az [Eurostat honlapjáról](#).

2. A fogyasztói árak alakulása Magyarországon

Az elmúlt évben a fogyasztói árak alakulásában továbbra is meghatározó szerepe volt a hatósági, kormányzati érintkezéseknek. Ezenfelül a világpiacon folyó folyamatok hatása is megjelent a fogyasztói árakban: például bizonyos feldolgozatlan élelmiszereké, illetve az olajáraké. Az elmúlt évekhez hasonlóan a forint árfolyamának és a mezőgazdasági eredményeknek a hatása is érezhető volt.

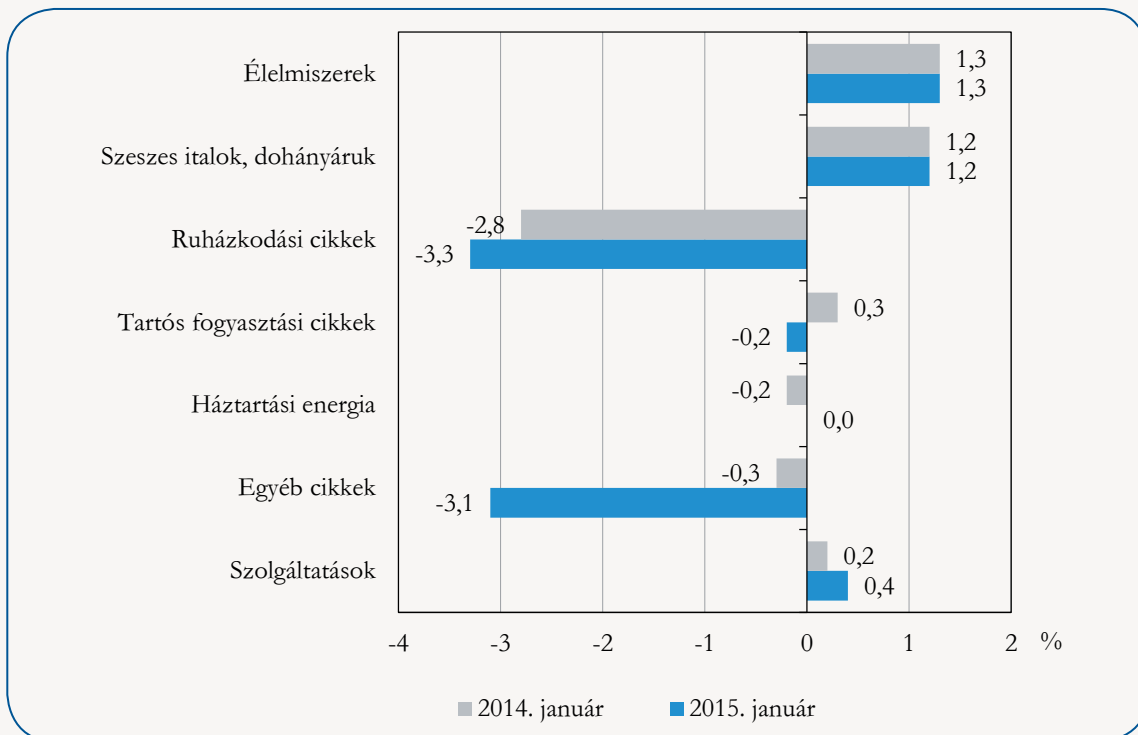
A 2014-ben bevezetett rezsicsökkentő érintkezések, valamint a pénzforgalmi szolgáltatásokkal kapcsolatos szabályozások hatásának megszűnése (ez az ún. bázishatás) szintén befolyással volt a 2015. évi fogyasztóiár-indexre.

Az árindexek egyhavi változása

Az **egyhavi átlagos fogyasztóiár-változás** csökkenésbe fordult **januárban** a korábbi évek ilyenkor szokásos nagyobb áremelkedésével ellentétben. Átlagosan 0,2%-kal mérséklődtek az árak egy hónap alatt.

4. ábra

A fogyasztói árak változása januárban
(az előző hónaphoz képest)



Ennek oka döntően a járműüzemanyag-árak jelentős, 7,7%-os mérséklődése volt, ami önmagában 0,6 százalékponttal húzta le az egyhavi árváltozás mértékét januárban. A ruházkodási cikkek 3,3%-os árcsökkenése (a karácsonyt követő kiárusítások nyomán) is szerepet játszott a januári folyamatokban. Mindezt némileg tompították az év elején életbe lépett hatósági érintkezések, illetve az élelmiszerek 1,3%-os áremelkedése a decemberi akciók megszűnése révén. Január 1-jétől megváltoztak a jövedéki adó szabályai, aminek következtében a szeszes italok, dohányárak – főként a tömény italok adóemelésé miatt – egy hónap alatt 1,2%-kal drágultak. A megyei autópálya-matrica bevezetése a szolgáltatások januári 0,4%-os árnövekedésében éreztette hatását.

Az ezt követő hónapokban májusig a fogyasztói árak, 0,4, illetve 0,7% közötti mértékben emelkedtek hónapról-hónapra. A drágulás általánosságban valamennyi fogyasztási főcsoportot jellemezte. Ezen belül azonban bizonyos csoportoknál az átlagnál nagyobb árváltozás történt. **Februárban** újabb 1,0%-kal drágultak a szeszes italok, dohányárak, mivel a januári jövedékiadó-emelés hatása több hónapon keresztül

érvényesült az árakban. A járműüzemanyagokért 2,6%-kal többet kellett fizetni ebben a hónapban, míg az élelmiszerek újabb 0,6%-kal drágultak. Bár az ilyenkor szokásos tél végi akcióknak köszönhetően csökkentek a ruházkodási cikkek árai (0,8%-kal), ez a termékcsoporthoz a fogyasztói kosárban képviselt alacsony súlyaránya miatt nem tudta érzékelhetően befolyásolni az egyhavi átlagos árnövekedést, így februárban átlagosan 0,5%-os fogyasztóiár-emelkedést mértünk.

Márciusban újabb 5,4%-kal drágultak a járműüzemanyagok, illetve 0,4%-kal az élelmiszerek, így e két tényező hatására egy hónap alatt átlagosan 0,6%-os volt az árnövekedés.

Áprilisban a legnagyobb mértékben a ruházkodási cikkek drágultak (2,5%-kal) az ilyenkor szokásos szezonális változásoknak megfelelően. Tovább emelkedett az élelmiszerek ára, döntően az idényáras élelmiszerek, azaz a burgonya, friss zöldség, gyümölcs 8,3%-os drágulásának következményeként. A szeszes italok, dohányárak ára szintén nőtt – elsősorban a dohányárak jövedéki adójának áprilisi emelésével –, így ennek hatására egy hónap alatt a fogyasztói árak átlagosan 0,4%-kal emelkedtek.

Az egyhavi átlagos fogyasztóiár-változás 2015-ben **májusban** volt a legmagasabb (0,7%), ami meghatározóan a járműüzemanyagok és az élelmiszerek áremelkedésének volt a következménye. A járműüzemanyagok ára 3,9, az idényáras élelmiszereké 8,1%-kal nőtt, emellett az áprilisi jövedékiadó-emelés miatt dráguló dohányárak is felfelé húzták az egyhavi árindexet.

Júniusban ugyan kismértékben (0,2%-kal), de ismét nőttek az árak elsősorban a járműüzemanyagok 1,6%-os drágulása miatt. **Júliusban** – az előző évekhez hasonlóan – a legnagyobb mértékben (0,9%-kal) a szolgáltatások árai nőttek, az üdülési szolgáltatások 6,9%-os, átlag feletti áremelkedése miatt. Ezt azonban ellensúlyozta az idényáras élelmiszerek ilyenkor jellemző árcsökkenése, ezért az élelmiszerárak júliusban átlagosan 1,1%-kal mérséklődtek. A nyári kiárusítások következtében a ruházkodási cikkekért 2,7%-kal kellett kevesebbet fizetni, így összességében az előző hónaphoz viszonyítva átlagosan nem változtak a fogyasztói árak. **Augusztusban** 5,3%-kal kevesebbet kellett fizetni az idényáras élelmiszerekért. A nyári kiárusítások következtében 1,3%-kal mérséklődött a ruházkodási cikkek ára, valamint nagyobb mértékben, 5,5%-kal esett a járműüzemanyagoké. Ennek hatására augusztusban összességében 0,6%-kal csökkentek az árak. **Szeptemberben** a szolgáltatások 0,6%-os, ezen belül az üdülési szolgáltatások ilyenkor szokásos nagyobb mértékű (5,3%-os) árcsökkenése, valamint a járműüzemanyagok árának szintén jelentős, 5,1%-os mérséklődése volt a meghatározó. A ruházkodási cikkek szezonváltás miatti 1,4%-os drágulása ugyan felfelé húzta az egyhavi átlagos árváltozást, összességében az előző hónaphoz képest így is 0,6%-kal kellett kevesebbet fizetni. **Októberben** ismét csökkent – átlagosan 1,7%-kal – a járműüzemanyagok ára, drágultak viszont az élelmiszerek (0,8%-kal) és a szezonváltás miatt a ruházkodási cikkek (2,3%-kal), így ezek együttes hatásaként a fogyasztói árak októberben 0,2%-kal nőttek. **Novemberben** összességükben nem változtak a fogyasztói árak.

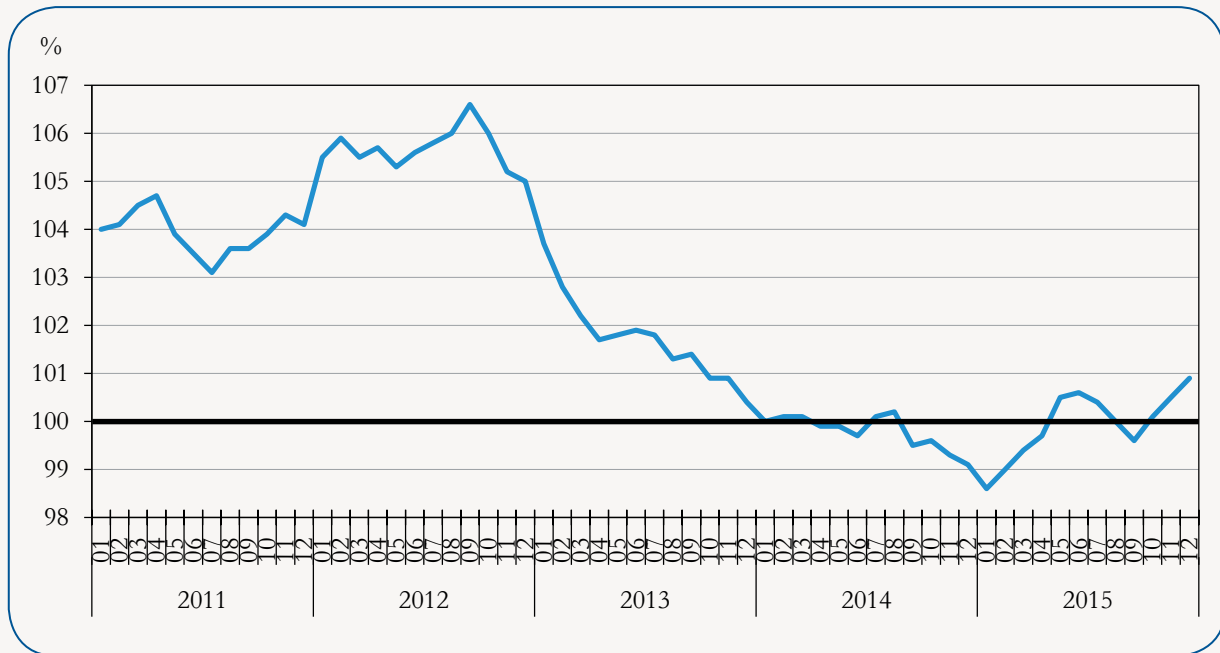
Decemberben 0,3%-kal mérséklődtek – ezen belül a háztartási energia és a szolgáltatások kivételével valamennyi fogyasztási főcsoportban csökkentek – az árak. A járműüzemanyagokért 1,9%-kal kellett kevesebbet fizetni, míg a fogyasztásban nagyobb súlyt képviselő élelmiszerek esetében – a karácsonyi akciók hatására – 0,5%-os volt az árcsökkenés.

Az árindex 12 havi és éves változása

2014 utolsó negyedévét erőteljes árcsökkenési tendencia jellemezte, ami 2015 elején tovább folytatódott. 2014. decemberben 0,9%-kal mérséklődtek az árak az előző év azonos hónapjához viszonyítva, 2015. januárban már 1,4%-os volt az egy év alatti csökkenés mértéke. Ez a visszaesés a járműüzemanyagok 2014. év végi és 2015. év eleji folyamatos, nagyobb árcsökkenése révén valósult meg.

5. ábra

A fogyasztóiár-index alakulása
(előző év azonos hó = 100%)



Ezt követően a fogyasztói árak egyre kisebb ütemben csökkentek, részben a járműüzemanyagok nagy léptékű áremelései és a szeszes italok jövedékiadó-emelése nyomán, részben pedig a díjmentes készpénzfelvételről szóló, pénzügyi rezsicsökkentést tartalmazó jogszabály 2014. februári bevezetése hatásának a megszűnése révén (bázishatás).

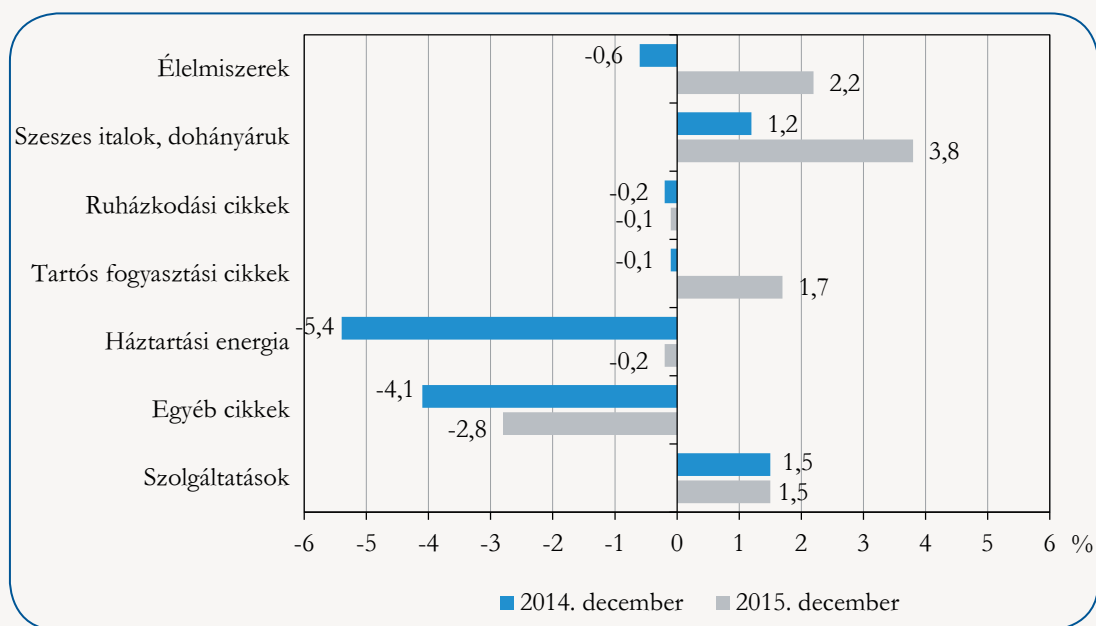
Áprilisban a tizenkét havi árváltozás mértéke $-0,3\%$ volt, májusban az előző év azonos hónapjához viszonyítva $0,5\%$ -os volt a drágulás. Ennek egyrészt a dohányárak jövedéki adójának áprilisi megemelése volt az oka – ami több hónapon keresztül érvényesült az árakban –, másrészt a 2014. áprilisban hatályba lépett, a vezetékes gáz árának mérsékléséről szóló rezsicsökkentő érintéskedés hatásának a megszűnése (bázishatás).

Júniusban kissé gyorsult az árváltozás üteme, így elérve a $0,6\%$ -ot. A járműüzemanyagok árának nyári erőteljes csökkentése következtében ismét lassult az infláció hazánkban, majd szeptemberben $-0,4\%$ -os volt az árváltozás mértéke. Az év utolsó három hónapjában az átlagos árszínvonal – egyre gyorsuló ütemben – emelkedett, mindez elsősorban a bázishatások következménye.

A 2014. őszén bevezetett rezsicsökkentő érintéskedések (az elektromos energia és a távfűtés árcsökkentése), valamint a járműüzemanyagok 2014. év végi jelentős csökkenése hatásának a megszűnésével decemberben az infláció $0,9\%$ volt. Legutóbb 2013. novemberben volt ilyen szintű a drágulás.

6. ábra

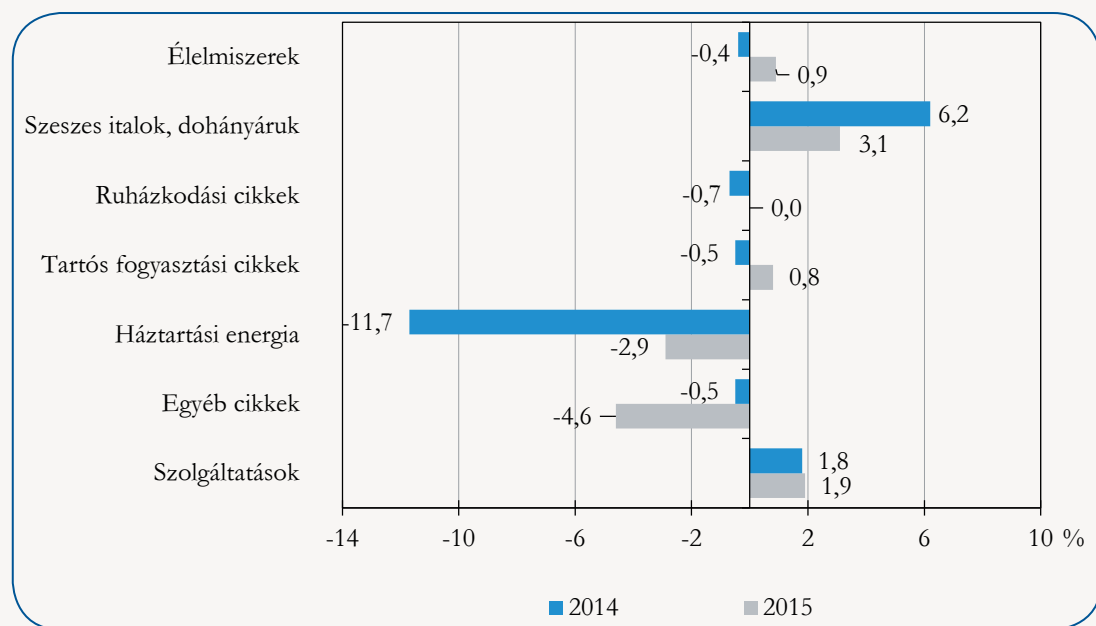
A fogyasztói árak változása decemberben (az előző év decemberéhez képest)



2015-ben – 2014-hez hasonlóan – a fogyasztói árak összességükben csökkentek, átlagosan 0,1%-kal az előző évhez viszonyítva. Az árcsökkenés azonban a fogyasztási főcsoportok egy szűk körét – a háztartási energia és az egyéb cikkek csoportját – érintette elsősorban. Az éves átlagos fogyasztóiár-csökkenés a korábbi évekhez hasonlóan a termék- és szolgáltatáscsoportok árváltozásának jelentős szóródásával alakult ki.

7. ábra

A fogyasztói árak változása (az előző évhez képest)



2015-ben a **szeszes italok, dohányárúk** drágultak a legnagyobb mértékben (3,1%-kal). Ezt elsősorban a jövedéki adó többszöri emelése eredményezte, amelynek hatására a tömény italok 9,2, a dohányárúk 3,6%-kal drágultak egy év alatt. A **szolgáltatások** árai 1,9%-kal emelkedtek, ezen belül átlag felett nőtt az autópályadíj, gépkocsikölcsönzés, parkolás (6,5%), a személyszállítás (5,4%), az üdülési (4,1%), a postai

(3,7%), valamint a lakbérszolgáltatások (2,0%) árai. Az **élelmiszerek** ára átlagosan 0,9%-kal nőtt. Ezen belül 10% feletti mértékben drágult a friss zöldség, valamint a friss hazai és déligyümölcs egy év alatt. A gyengébb forintárfolyam, illetve az import termékek drágulása miatt a **tartós fogyasztási cikkekért** átlagosan 0,8%-kal többet kellett fizetni. Ezen belül átlag felett drágultak a motorkerékpárok (5,2%), az új személygépkocsik (3,7%) és az ékszerek (1,7%). Ugyanakkor a televíziók ára 4,7%-kal csökkent egy év alatt. A **ruházkodási cikkek** ára nem változott 2014-hez viszonyítva. A **háztartási energiahordozók** ára 2,9%-kal csökkent egy év alatt, amiben még érvényesült a vezetékes gáz, az elektromos energia és a távfűtés esetében 2014-ben életbe lépett újabb rezsicsökkentő árintézkedések áthúzó hatása. Az éves árváltozást felfele húzta a szén 2,7, valamint a tűzifa 2,5%-os drágulása. Az **egyéb cikkek**, azaz a lakással, háztartással és testápolással kapcsolatos cikkek, gyógyszerek, járműüzemanyagok, valamint kulturális cikkek esetében szintén csökkentek az árak, éves átlagban jelentős, 4,6%-os mértékben. Ezen belül a két legnagyobb súlyarányt képviselő csoportban a járműüzemanyagokért 12,2%-kal kevesebbet, míg a gyógyszerekért, gyógyárakért 2,2%-kal többet kellett fizetni.

A szeszes italok, dohányárak és szolgáltatások éves átlagos áremelkedése összességében 0,8 százalékponttal emelte a teljes fogyasztóiár-indexet. Az egyéb cikkek nagymértékű árcsökkenése ezzel szemben 0,9 százalékponttal csökkentette azt. Így az éves átlagos 0,1%-os árcsökkenés főként ezek eredője, illetve a többi főcsoport esetében bekövetkezett kisebb árváltozások eredménye.

Fontos megjegyezni, hogy bár éves szinten csökkentek a fogyasztói árak, azonban ez még nem tekinthető deflációnak, mivel a csökkenés a termékek és a szolgáltatások csak egy szűk körét érintette. Ezt támasztja alá a maginfláció is, amely bár lassuló tendenciát, de 2015. decemberben még mindig áremelkedést mutatott.

3. Néhány kiemelt fogyasztási csoport árainak alakulása

Az élelmiszerek fogyasztói árának alakulása

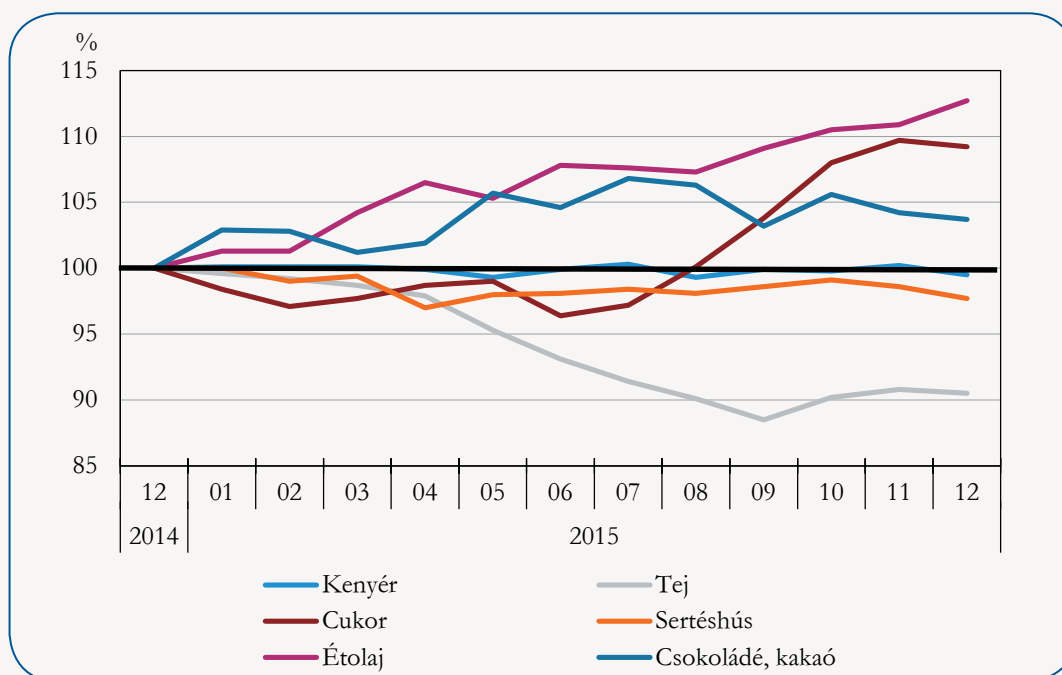
A fogyasztói kosárban az élelmiszerek súlya igen jelentős, közel egynegyede a kosárnak, így árváltozása nagymértékben befolyásolhatja a fogyasztói árak alakulását összességükben.

Az élelmiszerek tizenkét havi árváltozásának üteme 2015-ben jellemzően gyorsuló tendenciát jelzett, visszaesés csak a nyári hónapokban volt. A júliusi, illetve augusztusi erőteljesebb lassulás döntően az idényáras élelmiszereknek – burgonya, friss zöldség, gyümölcs – nyári hónapokra jellemző árcsökkenésével magyarázható, amikor a tavaszi drágább primőr termékek helyét átveszik az olcsóbb szabadföldi zöldségek és gyümölcsök.

Az előző év azonos hónapjához képest az év hátralévő részében egyre nagyobb mértékben drágultak az élelmiszerek, decemberben pedig már átlagosan 2,2%-kal kellett többet fizetni az e csoportba tartozó termékekért.

8. ábra

Néhány kiemelt élelmiszer fogyasztóiár-indexe
(december=100%)



2015-ben 2014-hez viszonyítva 0,9%-kal kerültek többre az élelmiszerek, hatása a teljes fogyasztóiár-indexre 0,2 százalékpont volt.

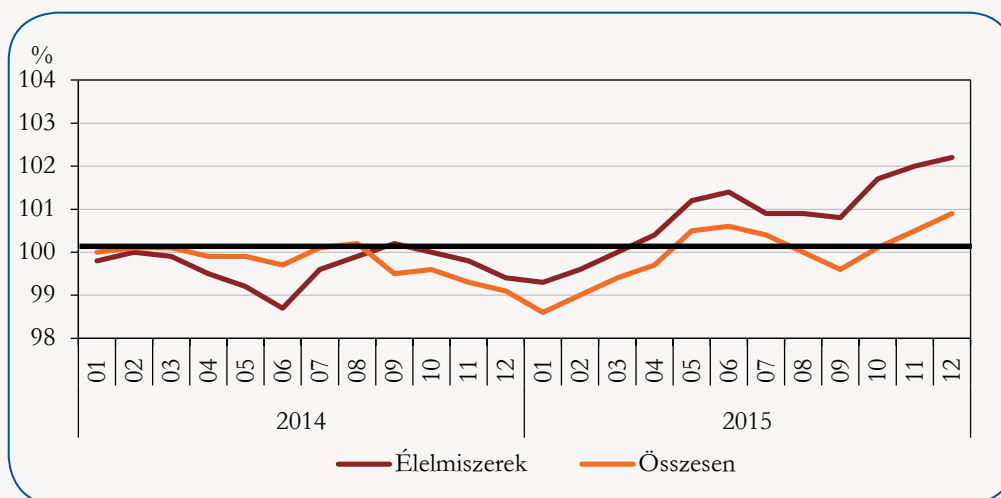
Az áralakulásban a fogyasztói kereslet mellett fontos tényező még a mezőgazdasági termékek árának változása, valamint a világpiaci folyamatok és az importált élelmiszer-ipari termékek hatása.

2015-ben a mezőgazdasági termelők árak 0,4%-kal emelkedtek 2014-hez viszonyítva. Ezen belül a növényi termékek ára 6,4%-kal nőtt, míg az élő állatok és állati termékeké 8,4%-kal csökkent. A gabonafélék ára 3,1%-kal nőtt, ezen belül a búza ára lényegében nem változott, a kukorica ára 6,2%-kal emelkedett. A zöldségfélék ára 6,5, a gyümölcsféléké 19,1%-kal nőtt.

A mezőgazdasági termékek ezen árváltozásának hatása érezhető az élelmiszerek fogyasztóiár-indexében is.

9. ábra

Az élelmiszerek fogyasztóiár-indexének alakulása
(előző év azonos hó=100%)



A legnagyobb mértékben, 12%-kal az idényáras élelmiszerek (azaz a burgonya, a friss zöldség és gyümölcs) drágultak 2014-hez képest. Jelentősen növekedett továbbá az étolaj (5,3%) és a tojás (5,0%) ára is. Csökkent ugyanakkor a cukor és a tej ára 9,8, illetve 7,0%-kal, utóbbi esetében meghatározó szerepe volt az uniós tejkvóta kivezetésének is. A sertéshús 2,8, a baromfi hús pedig 1,7%-kal került kevesebbe.

3. tábla

Egyes élelmiszerek éves, országos fogyasztói átlagára

Megnevezés	2011	2012	2013	2014	2015
Sertéscsomb, csont és csülök nélkül, kilogramm	1 150	1 280	1 350	1 350	1 300
Gépsonka, kilogramm	1 940	2 060	2 210	2 160	2 090
Párizsi, kilogramm	1 080	1 200	1 260	1 280	1 290
Tojás, darab	31	42	38	36	38
Pasztőrözött tej, 2,8%, liter	226	231	234	249	230
Sajt, trappista, kilogramm	1 540	1 570	1 690	1 800	1 580
Napraforgó-étolaj, liter	490	495	496	431	453
Liszt, finomliszt, kilogramm	172	165	167	140	135
Kenyér, fehér, kilogramm	281	286	282	271	270
Zsemle, 1 darab	22	22	21	19	19
Kristálycukor, kilogramm	300	300	275	222	197
Burgonya, késői, kilogramm	161	108	173	147	142
Alma, kilogramm	271	268	272	236	278
Narancs, kilogramm	353	367	377	365	411

A járműüzemanyagok fogyasztói árának alakulása

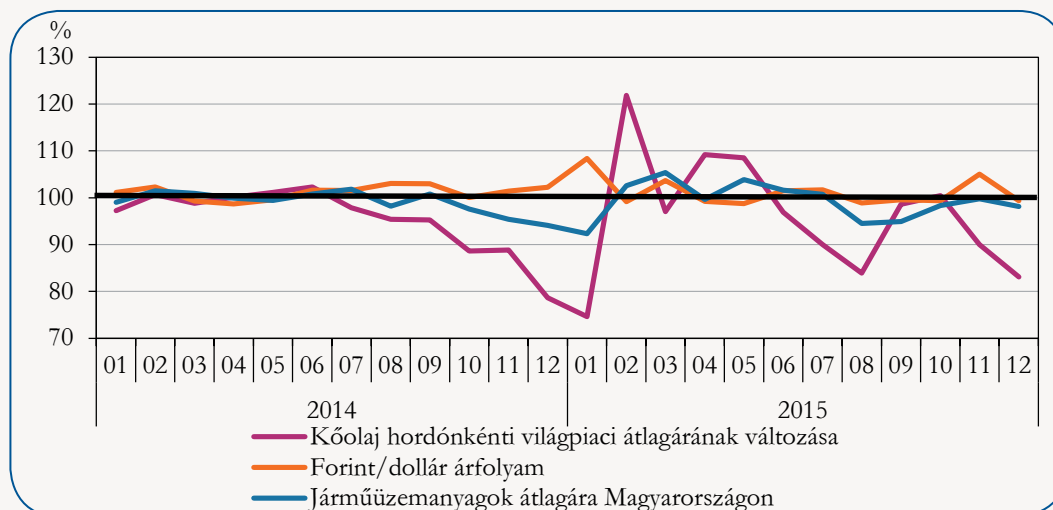
A járműüzemanyagok árát alapvetően az olaj világpiaci árának alakulása befolyásolja, de a forint/dollár árfolyam ingadozása szintén éreztette hatását. A járműüzemanyagokért 2015-ben átlagosan 12,2%-kal kevesebbet kellett fizetni, amit elsősorban a kőolaj árának drasztikus csökkenése eredményezett. A Kőolaj-exportáló Országok Szervezetének (OPEC) adatai szerint⁴⁾ a nyersolaj hordónkénti ára 2011 és 2014 között éves átlagban 100 dollár körül ingadozott, majd 2015-ben 50 dollár alá esett. Legutóbb 2004-ben volt ennyire alacsony szinten (akkor mintegy 36 dollár volt).

A járműüzemanyagok hazai fogyasztóiár-indexe tükrözi az olaj világpiaci árának alakulását.

⁴⁾ http://www.opec.org/opec_web/en/data_graphs/40.htm

10. ábra

A kőolaj világpiaci árának, a forint dollárhoz viszonyított árfolyamának és a járműüzemanyagok hazai fogyasztói árának alakulása
(előző hó =100%)

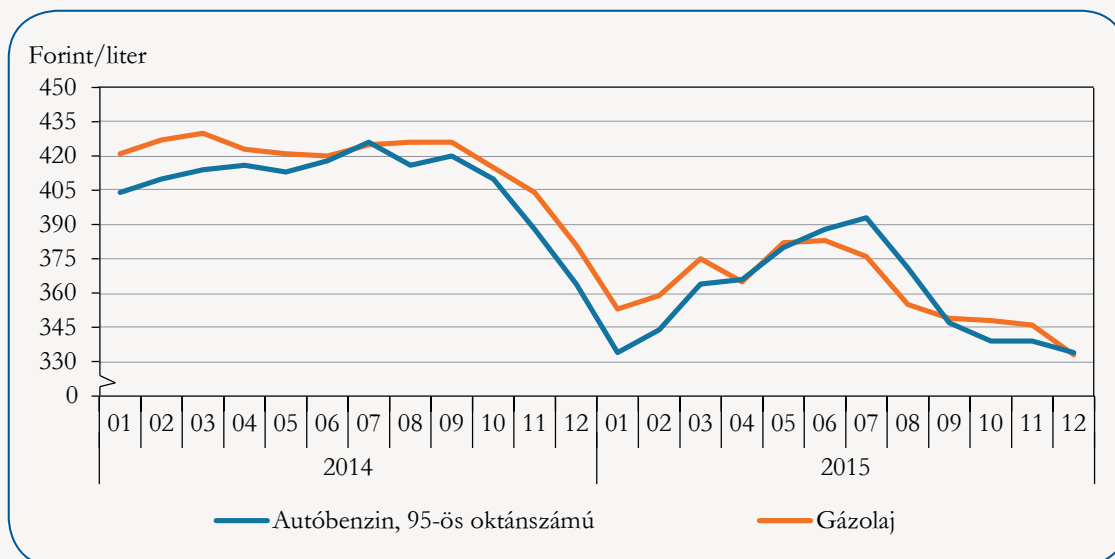


Forrás: OPEC, MNB, KSH.

Mivel 2015-ben a járműüzemanyagok árának jelentős részét kitevő jövedéki adó mértéke nem változott, és az áfakulcs is változatlan maradt, így ezek a tényezők közvetlenül nem befolyásolták az üzemanyagok árváltozását.

11. ábra

A járműüzemanyagok fogyasztói árának alakulása



A hazai járműüzemanyag-árak 2015 elején nőttek, elsősorban az olajárak emelkedése miatt.⁵⁾ Az év folyamán az országos fogyasztói átlagárakat tekintve a 95-ös oktánszámú autóbenzin literéért ismét júliusban kellett a legtöbbet, 393 forintot fizetni. A gázolaj litere pedig júniusban volt a legdrágább, 383 forint. Az év hátralevő hónapjaiban az olajárak meredek zuhanása miatt az üzemanyagok ára is jelentősen csökkent (mialatt az árcsökkenést mérsékelte a forint/dollár árfolyam romlása). 2015 decemberében a 95-ös oktánszámú autóbenzin 1 literéért 334 forintot, a gázolajért 333 forintot kellett fizetni. Legutóbb 2010-ben alakultak hasonlóan az üzemanyagok árai.

⁵⁾ A fogyasztóiár-összeírásban szereplő termékek és reprezentánsok ármegfigyelése minden hónap 1–20-a között történik, így az ezt követően bejelentett üzemanyagár-változások a következő havi adatban jelennek meg.

4. A lakosság egyes csoportjai árindexének alakulása

Az árváltozások hatása másként érvényesül az egyes társadalmi rétegek esetében, tekintve, hogy fogyasztási szerkezetük, amelyet a fogyasztóiár-index számításán belül a súlyarányok tükröznek, eltér az országos lakossági átlagtól.

4. tábla

A fogyasztóiár-index alakulása a lakosság egyes csoportjai esetében, 2015

(előző év = 100,0%)

(%)

Megnevezés	Aktív	3 és annál több gyerekes	Nyugdíjas	Alacsony	Közepes	Magas	Lakosság összesen
	háztartások			jövedelmű háztartások			
Élelmiszerek	100,8	100,6	101,0	100,4	100,7	101,2	100,9
Szeszes italok, dohányárúk	103,1	103,0	103,1	103,3	103,0	103,3	103,1
Ruházkodási cikkek	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9	99,9	100,0
Tartós fogyasztási cikkek	100,7	101,1	100,9	101,3	100,9	100,6	100,8
Háztartási energia	97,1	97,0	97,1	97,3	97,1	96,9	97,1
Egyéb cikkek	94,7	94,8	97,8	96,0	95,5	95,2	95,4
Szolgáltatások	101,8	101,9	102,2	101,7	101,8	101,9	101,9
Összesen	99,7	99,8	100,4	100,2	99,8	100,0	99,9

A lakosság egészére vonatkozó fogyasztóiár-változás 2015-ben csökkent, mialatt a nyugdíjas és az alacsony jövedelmű háztartások esetében átlagosan 0,4, illetve 0,2%-kal nőttek az árak egy év alatt. Az elmúlt évben a legerőteljesebb hatást a drasztikusan csökkenő járműüzemanyag-árak okozták a teljes lakosság árindexében. A teljes lakosság fogyasztói kosarában a jövedelmekhez mérten igen jelentős a járműüzemanyagok súlya, a nagyobb súlyarány miatt a csökkenés erőteljesebben húzta lefelé a fogyasztóiár-indexüket. Ezzel szemben a nyugdíjasok és az alacsony jövedelmű háztartások esetében a járműüzemanyagok súlya a fogyasztói kosárban jóval alacsonyabb, így a hatása is kevésbé érződött.

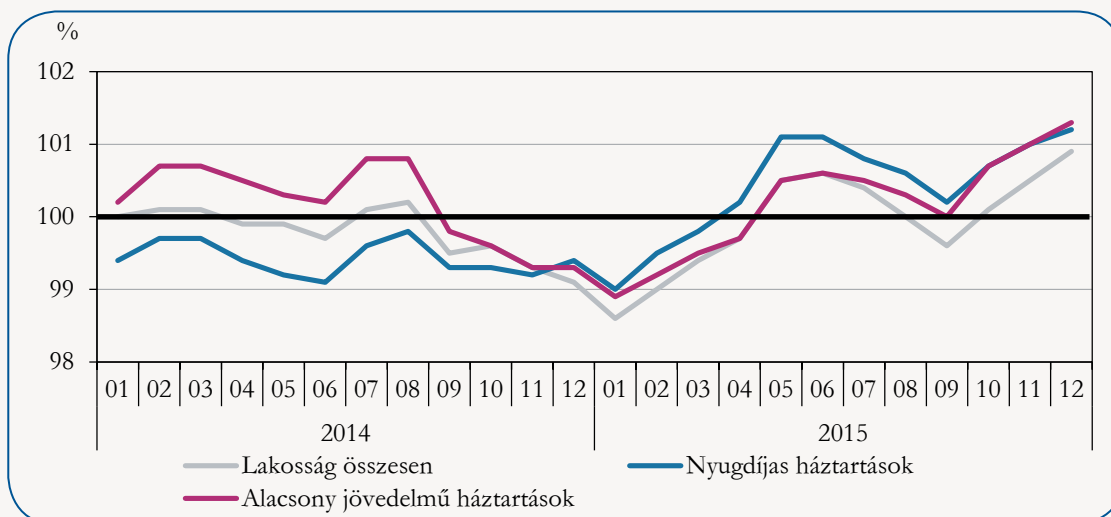
A dohányárúk jövedéki adójának emelése szintén jelentősebben érvényesült az alacsony jövedelműeknél, tekintve, hogy a lakosság egészéhez viszonyítva magasabb a súlya a fogyasztásukban. Alapvetően ez az oka, hogy 2015-ben a nyugdíjasok és az alacsony jövedelműek körében áremelkedés ment végbe.

A magas jövedelmű háztartásokban átlagosan nem változtak az árak, míg a többi társadalmi rétegnél megközelítőleg hasonló mértékű árcsökkenést realizáltunk, mint a lakosság egészénél.

12. ábra

A fogyasztóiár-index alakulása a háztartások egyes csoportjaiban

(előző év azonos hó = 100%)



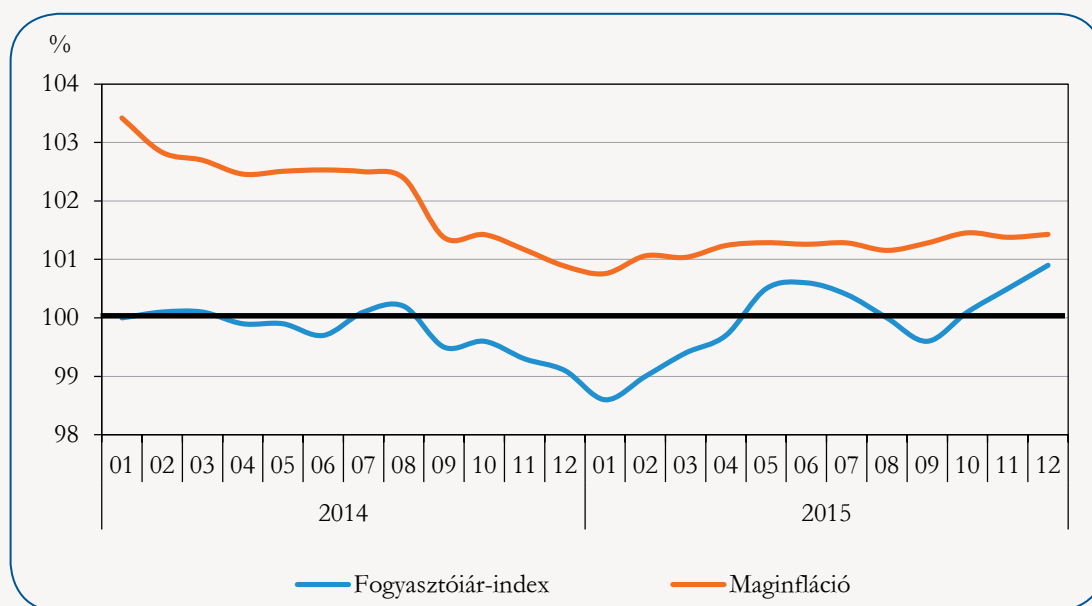
5. A maginfláció alakulása

Az alapdrágulás, azaz maginfláció⁶⁾ tizenkét havi növekedési üteme 2015-ben is folyamatosan a fogyasztóiár-index felett maradt. Tavaly meghatározó volt a járműüzemanyagok árának jelentős mértékű változása, illetve a 2014. évi hatósági árakat érintő intézkedések hatásainak (bázishatások) a megszűnése, ami ugyan jelentősen befolyásolta a fogyasztóiár-index alakulását, de mivel ezek a tételek a maginflációból elhagyásra kerülnek, abban nem éreztették hatásukat. Alapvetően ez az oka annak az eltérésnek, ami a két típusú árindex folyamatában tükröződik. A maginfláció az év első felében viszonylag stagnált, míg a második félévben egy enyhe növekvő pályát jelzett.

2015-ben a szezonálisan kiigazított maginfláció éves átlagban 1,2% volt, ami 1,3 százalékponttal magasabb a fogyasztóiár-index szintjénél. Szintje a januári 0,8-ról decemberre 1,4%-ra nőtt.

13. ábra

A fogyasztóiár-index és a szezonálisan kiigazított maginfláció alakulása
(előző év azonos hó = 100%)



A maginfláció magasabb szintjéhez részben a megemelt jövedéki adó miatt dráguló szeszes italok, dohányárak is hozzájárultak.

A maginflációs mutató jól mutatja, hogy hazánkban továbbra sincs jelen defláció, hiszen a mutató értéke még mindig a pozitív tartományban mozog.

⁶⁾ A maginflációs mutató célja, hogy a fogyasztóiár-index átmeneti vagy nem piaci eredetű árhatalasoktól való megtisztításával (például: időjárás, hatósági intézkedés stb.) feltárja az infláció ún. kemény magjának, az alapinflációnak az alakulását. Ennek megfelelően a fogyasztóiár-indexből elhagyásra kerülnek a nem feldolgozott élelmiszerek (például: friss zöldség, gyümölcs), a járműüzemanyagok, a teljes háztartási energia főcsoport és a hatósági áras termékek, szolgáltatások. A maginfláció lefedettsége 2015-ben megközelítőleg 67%-os volt.

Jelmagyarázat:

.. = az adat nem ismeretes

Táblák:

[Éves adatok \(Stadat\)](#)

[Évközi adatok \(Stadat\)](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek

kommunikacio@ksh.hu

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu